

УДК 321.1

Чулісова Л.М.

студ. гр. Ю–110 НУ «Запорізька політехніка»

ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Економічна глобалізація загострила напруженість між демократією як територіально вкоріненою системою реалізації влади та дією глобальних ринків і транснаціональних мереж корпоративної влади.

До головних проявів світових трансформаційних процесів сьогодні найчастіше відносять стрімке зменшення ролі національних держав – держави як традиційні актори міжнародних відносин стають усе менш ефективними й більш вразливими в конкуренції з новими акторами, у боротьбі зі зростаючими антидержавними тенденціями в сучасному світі.

Визначною формою світових трансформаційних процесів називають також розширення горизонтальних контактів і безпосередньої взаємодії між структурами громадянського суспільства різних держав, невідконтрольних національним урядам, але в той же час досить впливових і масових.

Трансформаційні процеси, що відбуваються у сучасному світі, призводять наразі до цілої низки істотних змін у всіх без виключення сферах життя світової спільноти, змінюючи існуючий міжнародний порядок, а також

безпосереднім чином відбиваючись на характері та спрямованості трансформаційних процесів в Україні.

У політичній сфері однією з визначальних тенденцій перетворення міжнародних відносин є поширення демократії та укорінення демократичних інститутів. У даному процесі відбувається нова тенденція загальносвітового та європейського політичного розвитку – глобальна «хвиля» демократизації. Принцип прав людини і невідворотності міжнародного правосуддя стає сьогодні одним із легітимних підстав обмеження державного суверенітету, глобальної «прозорості» державних кордонів.

Серед найбільш помітних трансформацій у правовій сфері, що характеризують процес формування нового загальносвітового (глобального) порядку, можна виділити такі, як: зміна змісту та принципів побудови міжнародного правопорядку, зниження ступеня його стабільності; поступове зародження нової політико-правової реальності – глобального порядку, що, на відміну від існуючого світового порядку, має такі властивості, як загальний характер, менший ступінь формалізованості за більшої відповідальності за порушення; підвищення впливу міжнародного права на розвиток і зміну внутрішнього права, що неминуче спричиняє уніфікацію національних правових систем, підсилює взаємозалежність між ними; право стає одним з основних каналів впливу глобалізації на державу, виступаючи своєрідною інфраструктурою, що забезпечує розширення простору глобалізації; криза управління міжнародними процесами, невизначеність рольових, нормативних і функціональних установок суб'єктів міжнародних відносин тощо.

Установи транснаціонального громадянського суспільства на міжнародних форумах стали інструментом артикуляції інтересів громадян і спільнот, а також способом формування умов, необхідних для того, щоб надати можливість людям самим контролювати своє життя й створювати співтовариства, засновані на ідеях рівності, суспільного блага і гармонії з природним середовищем.

Особливістю України як самостійного суб'єкта політичного процесу є те, що процес становлення та розвитку української державності відбувається під одночасним впливом тенденцій демократизації (розбудова нової демократичної політичної системи після розпаду радянської тоталітарної системи) та глобалізації (адаптація до глобальних змін у економічному, соціально-політичному, правовому та культурному житті сучасного світу).

У соціокультурній сфері одними з найбільш помітних трансформаційних процесів загальноєвропейського значення наразі є соціокультурна стандартизація та уніфікація, а також міграційні процеси та збільшення просторової проникності світу.

Глобальна суспільна революція, що знаходить свій прояв у значному розширенні діяльності неурядових організацій і транснаціональних правозахисних груп, профспілкових і релігійних асоціацій та багатьох інших груп і об'єднань, створює сьогодні інфраструктуру транснаціонального громадянського суспільства. Установи транснаціонального громадянського суспільства на міжнародних форумах стали інструментом артикуляції інтересів громадян і спільнот, а також способом формування умов, необхідних для того, щоб надати можливість людям самим контролювати своє життя й створювати співтовариства, засновані на ідеях рівності, суспільного блага і гармонії з природним середовищем.

Особливістю України як самостійного суб'єкта політичного процесу є те, що процес становлення та розвитку української державності відбувається під одночасним впливом тенденцій демократизації (розбудова нової демократичної політичної системи після розпаду радянської тоталітарної системи) та глобалізації (адаптація до глобальних змін у економічному, соціально-політичному, правовому та культурному житті сучасного світу).

Потенціал будь-якої сучасної країни полягає сьогодні саме у спроможності суспільства відповідати на нові виклики світових трансформацій. Тож зайняття Україною гідного місця у структурі міжнародного політичного процесу вимагає наразі органічного поєднання державної та суспільної активності.